

21 Mayıs
2024

HAFTALIK GÜNDEM

SARAYIN EKONOMİK SALDIRISI

Merkez Bankasının son 45 gün içinde piyasa-
dan 50 milyar dolarlık alım yaptığı açıklandı.
Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek, eğer alım
yapmasaydık dolar 20 liralara kadar düşebilirdi,
dedi. Tabii araya ülkelerin kredi risk durumunu
belirleyen kredi risk primi CDS puanının Türki-
ye için 263,17 baz puana düştüğü bilgisini de
sıkıştırıyorlar. Bir ara risk primi 700 seviyesine
kadar yükselmişti. Şimşek bu açıklamalarla sö-
züm ona ekonomik tedbirlerin ve faizin yüksel-
mesinin ne kadar da etkili olduğuyla övünüyor.
Yani halkı yeteri kadar yoksullaştırmışlar, faizi
yeterince yükseltmişler, finanskapital tefecileri-
ni yeteri kadar memnun etmişler ki para girişi
başlamış.

Peki nereden, nasıl geliyor bu para?

Ali'nin külahını Veli'ye uydur

Faiz yükselince Kur Korumalı Mevduattan Türk
Lirasına belli bir miktar geçiş olmuştu. Ama asıl
para girişi bu değil. Faizin yükselmesi finans
çevrelerinde carry trade (kredi taşıma denile-
bilir) denilen yöntem için Türkiye'yi uygun hâle
getirmeye başlamış. Bu yöntemle faizi düşük
olan bir ülkeden çekilen kredi, faizi yüksek olan
ülkeye getiriliyor. İki ülke arasındaki faiz far-

kı "ara kazanç" denilen bir dilim olarak parayı
getirenin cebine kalıyor. Yani yatırımcı, Türkiye
ekonomisine aldığı borcu borç olarak veriyor.
Türkiye'den elde ettiği faiz geliriyle hem aldığı
borcu kapatıyor hem de para kazanmış oluyor.
Şimşek, uluslararası tefecileri memnun edecek
bir adım daha atabileceklerinin sinyalini verdi.
Damat Berat Albayrak ekonomi bakanıyken kal-
dırılan günlük swap uygulamalarına tekrar baş-
layabiliriz, dedi. Bu da carry trade yöntemine
benzer şekilde işleyen, bankalar arası para ta-
kasına dayanan bir sistem. Hem yerli bankanın
hem yabancı bankanın faiz gelirini paylaşma-
sına dayanıyor. Şimşek, swap işlemlerinin ilk
aşamada uzun vadeli olarak başlayabileceğini
söyledi.

Bütün bu bilgilerden, Türkiye'ye giriş yapan dö-
vizin sıcak para olduğu ortaya çıkıyor. Tam en
fırsatçı vurguncuların, anlık hareket eden mad-
rabazların işi. Bekledikleri uzun vadeli yatırımlar-
dan ses yok. Bu arada gelen para, üretim ve
istihdam için kullanılmıyor. Borcu borçla kapa-
tarak günü kurtarmaya çalışıyorlar. Biz yoksul-
laşırken tefeci dolar milyarderleri servetlerine
servet katıyor.

Halka saldırı

Bir avuç asalak dolar milyarderi ve milyonerinin doğrudan ceplerine bağlanan faiz ve carry trade hortumlarıyla ekonomiyi ayağa kaldıracığını iddia eden istibdat yönetimi, hortumun bir ucunu halkın cebine bağlamak için harekete geçti bile. Resmî Gazetede yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile kamu alacaklarına uygulanan gecikme faizi aylık yüzde 3,5'ten yüzde 4,5'e, tecil faizi ise yıllık yüzde 36'dan yüzde 48'e çıkarıldı. Ama asıl büyük adımlar, neoliberal sistemin prensi Şimşek eliyle yürütülen, sözüm ona "Kamuda Tasarruf Tedbirleri" paketiyle atılıyor. Pakette yoksulluk zehrini kaplamak için kullanılan şeker görünümünde tedbirler bir tarafa bırakılırsa, asıl tasarrufun halka dayatıldığı, itibardan yapılan tasarrufların devde kullak kaldığı görülüyor.

Erdoğan'ın kamuda tasarruf genelgesine göre üç yıl için yeni araç alımı yapılmayacak, yeni araç kiralanmayacak, güvenlik ve sağlık kurumları dışındaki kurumlarda yeni bina kiralanmayacak. Buna göre Diyanet İşleri Başkanı bilmem kaçınıcı makam aracı olarak kiraladığı son model Audi A-8'ini iade etmiş. İnsanın içi sızlıyor değil mi!

Çeşitli harcamalarda kısıtlamalar yapılacak, kamuda ikiden fazla maaş alınması engellenecekmiş. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz "İkinci maaş engellenirse devleti yönetecek insan bulunamaz" dedi.

Bu şekilsel tedbirlerin ardından acı reçete bölümü başlıyor. Buna göre kamu çalışanlarının servisleri kaldırılıyor. Lojmanlar da güncel fiyatlara, piyasa fiyatlarına yaklaştırılacakmış. Yani çalışanın hem servisini alıyor hem kirasına zam yapıyor. Lojmanda kalmanın bir faydası kalmıyor. Bu haklar esasen toplu sözleşmelerle güvence altına alınmış durumda. Kanuna göre

toplular sözleşme haklarının kısıtlanmasına dönük bir düzenleme yapılamaz. Birleşik Kamu İş Hemen harekete geçerek cumhurbaşkanlığı genelgesi ile kanunun değiştirilemeyeceğini, haklarına sahip çıkacaklarını açıkladı.

Bütün bunlar yetmiyor, bir de işsizliği, dolayısıyla yoksulluğu körükleyecek başka bir karar var. Üç yıl boyunca, sadece emekli olan kadar yeni alım yapılacakmış. Oysa Türkiye'de, sosyal bir devlette olması gerekenin çok altında kamu görevlisi var. Avrupa ortalamalarına göre de kamu çalışanı sayımız çok düşük. Bir de nüfusumuz artıyor. Yani bu yetersiz düzeyi koruyabilmek için bile her yıl nüfus artış oranında yeni kadrolar açılması gerekir.

Personel alımının durdurulmasından en çok belediyeler etkilenecek. Yani istibdat, tasarruf tedbirlerinin önemli bölümünü, kaybettiği CHP'li belediyelere yıkıyor.

Genelgeye göre kamu harcamalarında çeşitli alanlarda kısıtlamalara gidiliyor. Ama ödeme garantili yap işlet devret ihaleleri bu kısıtlama içinde değil. Oysa Türkiye'de kamu harcamalarını arttırmak diye bir gereklilik var. Halka hizmet kısıtlı ulaşıyor, alt yapı yatırımları yeterli olmuyor. Ayrıca kriz durumlarında kamu harcamalarıyla istihdam yaratmak, ekonomiyi canlandırmak, üretken bir ekonomi yaratmak gibi çok köklü yöntemler de var. Kamu istihdamı ile başlayan gelirin tabana yayılması ekonominin canlanmasına, planlı ekonomi ile üretken ve kalıcı istihdam alanlarının yaratılmasına yol açar.

Esnaf ve çiftçiye de darbe

Esnaf ve çiftçi kredi faizlerinde geçmişe dönük olarak faiz artışına gidildi. Esnaf kefalet ve tarım kredi kooperatiflerinden kullanılan krediler için yapılan sözleşmelerde değişken faiz uygulamasını kabul etme şartı da var. Kanuna aykırı

rı gibi görünse de sözleşmenin bu maddesine dayanarak faiz oranları geçmişe dönük olarak 7 kat birden arttırıldı. Daha önce uygulamada pek rastlanan bir durum olmadığı için kredi çeken esnaf ve çiftçi gafil avlandı, borcunu çeviremez duruma sürüklendi.

Emekliyi unutmamışlar

Kamuda tasarruf tedbirlerine gelen tepkiyi yumuşatmak üzere emeklilere sözde destek paketi açıklandı. Buna göre emekliler aralık ayı sonuna kadar kamuya ait konaklama, tatil işletmelerinden ve sosyal tesislerden yüzde 15 indirimle yararlanabilecekler. Bir de Kredi Yurtlar Kurumunun öğrenci yurtlarından uygun olanları yazın bir ay boyunca emeklilere ücretsiz

olacak. Emeklinin cebinde yol parası yok, tatil tesislerinden yararlanma hakkı var.

Kamuda tasarruf tedbirlerinde ödeme garantili ihalelerden yolunu bulan yandaş müteahhitlik holdinglerine dokunan yok. Faiz ve vurgunculukla servetlerine servet katan dolar milyarderlerine ve milyonerlerine geçici de olsa, bir kereliğine de olsa bir ek vergi de yok. Yapılması planlanan sözde tasarruflarla sağlanacak gelirle yeni iş olanakları yaratmak da yok. Ama dış ve iç borçların tefeci faizlerini ödeme garantisi var.

Yani, Türkiye halkı kendi kaderini eline alarak kendi azim ve kararıyla toplumcu planlı ekonomi ile kalkınan bir Türkiye, güçlü ekonomi, mutlu toplum hedefine yürümek zorunda.

YUMUŞAK POLİTİKALAR

İç siyasi gündemde yumuşama ya da normalleşme adımları tartışmaları sürüyor. Erdoğan yumuşamanın faziletlerini anlatıp duruyor. Yumuşamanın sorunların çözümü için fırsatlar yarattığını söylüyor. Yeni yüzyılın Türkiye'sini bu darbe anayasası taşıyamaz, diyor. Erdoğan kaç referandumdur, kaç yıldır bu söylemden yararlandı durdu. Oysa defalarca ve çok köklü şekilde değişen anayasanın 12 Eylül faşist darbesiyle ne kadar bağının kaldığı tartışılır. Ama Erdoğan siyaseti kendi minderine çekmeye, mağdur rolüne bürünmeye çalışıyor.

CHP içinde de, anayasayla ilgili tutum ve yumuşama adımları tartışılıyor. Özel, yerel seçim sonuçlarını değerlendirirken "Erken seçim istemiyoruz çünkü halkımız kırmızı kart değil, sarı kart gösterdi" demişti. Oradan başlattığı siyasi stratejisini çok eleştiri almasına rağmen sürdür-

rüyor. Kişisel hesaplarını, CHP içi mücadelede bu süreci kullanmasını bir tarafa bırakırsak aslında nasıl bir strateji uygulamak istediklerini ucundan kıyısından da olsa en açık şekilde CHP eski Genel Başkanlarından Hikmet Çetin söylüyor. Çetin, Küresel Gazeteciler Konseyinin toplantısında yaptığı konuşmada "AKP-CHP ittifakı ülkenin tüm sorunlarını çözer. Bunun için çalışmak lazım. Ama bunun önündeki engel MHP'dir" dedi. Tabii bunları söylerken "Parlamentar sisteme geçilsin. Erdoğan da bir kesimin değil, herkesin cumhurbaşkanı olsun" demeyi de atlamadı.

Gerçekten de Özel'in böyle bir umudu olabilir ama bu, geçici bir fanteziden öteye geçmez. Sadece Erdoğan'a alan açmaya yarar. Erdoğan'ın da bu önerileri benimseyeceğini düşünmek çok zor. Ama yine de siyasettir belli olmaz bir aşı-

mada çok sıkışan Erdoğan buna benzer önerileri kabul etmek zorunda kalır diye bir beklentinin olduğu görülüyor. Ama bu fantezi gerçekleşse bile, ulusal demokratik güçlerin ve halkın yararına bir gelişme olmaz. İstibdat yönetimine can simidi atmaktan öte bir anlama gelmez.

Özel, bu yumuşama sürecinde özellikle ekonomik alandaki sorunlara karşı somut ve sert muhalefet yürütmediği için de rahat davranan Erdoğan, tasarruf paketi gibi uyduruk açıklamalarla oyalanmaya ve oyalamaya devam edebiliyor. Halka ekonomik olarak da siyasal olarak da saldırabilecek bir zemin buluyor.

Karşılıklı hamleler

Siyasi saldırılar 1 Mayıs tutuklamaları ile devam ediyor. Daha önce gözaltına alınanlara ek olarak 39 kişiyi daha tespit etmişler, 27 kişi yakalanmış 12 kişiyi de yakalamaya çalışıyorlarmış. Bir yandan anayasa çağrısı yapan Erdoğan, açık açık anayasayı çiğnemeye devam ediyor. Özel ise anayasa konusunu tartışmaya açık gibi bir tutum alıyor, ama "Önce bu anayasaya uyun sonra yeni anayasayı tartışırız" diyor.

MHP, AKP-CHP ittifakını kendisi için tehlike olarak görüyor. Buna uygun olarak Bahçeli, 21 Mayıs'taki grup konuşmasında Özel'i teröristlerle işbirliği yapmaya aday bir lider olarak ele aldı. Kobane davasına siyasi bir davadır, diye itiraz eden Özel'e ağır eleştiriler yaptı. Özel de kendi stratejisine uygun olarak Sinan Ateş davası üzerinden MHP'ye ağır şekilde yükledi. MHP'yi siyasi cinayetin üzerini örtmeye çalışmakla suçladı.

İyi Parti ise Özel'in yumuşama siyasetinin yarattığı boşluğa oynamak istiyor. Genel Başkan Musavat Dervişoğlu grup konuşmasında anayasa tartışmalarını reddettiklerini, iktidarın halka "ekmek bulamıyorsanız anayasa yiyin" dediğini söyledi. Yerel seçimlerde AKP ile yakınlaşma

adımları atan İyi Parti, şimdi CHP-AKP yaklaşması nedeniyle yeniden CHP tabanına hitap edecek bir söylem tutturmaya çalışıyor.

CHP'nin çağrısıyla "Büyük Eğitim Mitingi" yapıldı. Eğitim alanındaki sendikalar da katıldı. Ama katılım zayıf kaldı. Bu, bir yönüyle CHP'nin zaafı gibi görülse de sendikal hareketin ve esas olarak tüm solun zayıflığıdır. Öğretmen atamalarının ve bilimsel laik eğitim talebinin dillendirildiği bir mitinge katılımın bu kadar az olması ve görüldüğü kadarıyla Toplumcu Kurtuluş Partisi dışında başka bir sol sosyalist partinin mitinge katılmaması genel olarak ulusal demokratik güçlerin bir zaafıdır.

Özel, mitingde tavizsiz düzgün bir muhalefet konuşması yaptı. Emekli mitingine çağrı için de aynı tempoyu sürdürüyor. Eğitim mitingine katılımın az olmasına değinen yandaş basın sözcülerine, "Görelim bakalım emekli mitingini nasıl olacak, mülakat diyorsunuz o yüzden insanlar eğitime gelmekten çekindi" diye yanıt verdi.

Özel, cumartesi anneleri için de çağrı yaptı. 25 Mayıs Cumartesi günü yapılacak eylem cumartesi annelerinin bininci haftası oluyor. Özel, Soylu zamanında cumartesi annelerine yapılan kısıtlamaların Yerlikaya zamanında biraz hafifletildiğini ama buna bir son verilmesi gerektiğini söyledi. Örgüt olarak Galatasaray Meydanında annelerin yanında olacağız, dedi. Ama kendisinin gelip gelmeyeceği konusunu belirsiz bıraktı.

Özel istediği kadar yumuşama hayalleri kursun Erdoğan'ın taviz vermeyen tutumu ve halkın itirmesiyle erken seçim çağrısı yapma noktasına gelecektir. Çünkü halk yerel seçimlerde iktidara sarı kart değil, kırmızı kart göstermiştir. 10 ay önce birinci parti yaptığı AKP'yi, CHP'nin ardından ikinci parti konumuna yollamıştır.

PUSULA ŞAŞTI

Özel, 21 Mayıs'taki grup konuşmasında 29. yargı paketini eleştirdi. Yargı paketi "etki ajanlığı" diye bir düzenleme var. Muhalefeti baskı altına alacak bir düzenleme olarak buna karşı çıkarken Özel, Türkiye'nin arasının iyi olduğu ülkelere hem de emperyalistlerin ağzıyla konuşarak, durup dururken çattı ve dedi ki: "Şimdi Cumhur İttifakı gururla sunar. Etki ajanlığı. Öyle bir anlatıyorlar ki kendileri bulmuşlar ülkenin milli yapısını zedeleyecek, birlik bütünlüğe zarar verecek, anayasal düzeni ortadan kaldıracak, etki ajanları varmış aramızdalarımız, onları yakalayıp, mimleyip cezalarını vermemiz lazım. Kim bulmuş bunu? Rusya, Putin. 20 Temmuz 2012. Etki ajanlığıyla ilgili düzenleme... Gürcistan, Kobaitse Mart 2023 etki ajanlığı, yabancı ajan... Başka kim? Kırgızistan. Sadır Caparov. Kasım 2022 etki ajanlığı düzenlemesi. 90 milletvekilinin 64'ünün imzasıyla bu yasa onaylanmış 14 Martta. Başka Sırbistan. Aleksandar Vucic. 3 Nisan 2024 STK'ları baskı altına alan, bağımsız medyayı kısıtlayan halkı sindiren bir yasa tasarısını 3 Nisan 2024'te getirmiş. Hangi ligde oynuyoruz görüyorsunuz? Kimse unutmaz. Otoriter liderler, popülist liderler birbirlerinden öğrenirler. Bana arkadaşını söyle sana kim olduğunu söyleyeyim. Şimdiden uyarıyorum ya çekersiniz, ya da bu rezil filmi Putin'le birlikte çekersiniz"

İşte akıllara durgunluk veren saptamalar. Özel ve danışmanları anlatılan konuyu da tam bilmiyorlar ya da böyle konuşmak işlerine geliyor. Bu yasa dünyada ilk kez Amerika tarafından yürürlüğe konulmuş. Yani o çok inandıkları Amerikan demokrasisinin eseri. Orada ilericileri, barış yanlılarını soğuk savaş döneminde Sovyetlerin, Çin'in etkisi altında olmakla suçladıkları ve cadı avı başlattıkları yasalar. Rusya'da ise bu yasa emperyalistlerin müdahalelerine karşı kullanılmış. Örneğin Rusya'da FETÖ ile mücadelede bu yasa yürürlüğe konulmuş ve FETÖ okulları kapatılmış.

Bu ayrımları asla gündeme getirmeden doğrudan emperyalistlerin ağzıyla Türkiye'nin arasının iyi olduğu, karşılıklı dostluk ilişkileriyle fayda sağladığımız ülkelere ve liderlerine durup dururken çatmak da nereden çıktı? Örneğin Sırbistan, Balkanlarda Türkiye ile arası en iyi olan ülkelerin başında geliyor. Karşılıklı dayanışma ilişkileri iki ülkeye de güç veriyor. Hani Özel "CHP içeride ana muhalefet partisidir ama dış politikada Türkiye partisidir" diyordu ya. Nasıl olacak şimdi? Özel de, durup dururken Rusya'ya çatarak emperyalistlere yaranmaya çalışan Kılıçdaroğlu'nun hatalı yolunu izlemeye başladı. Bu açıklamaları not edelim.

SİYASİ HESAPLARIN EMRİNDEKİ DAVALAR

Geçen hafta birçok siyasi davada kararlar verildi. Bu kararlar siyasette yumuşama döneminin ruhuna uygun olarak ikili mesajlarla dolu görünüyor. Genel olarak AKP, aynı anda bir yandan MHP'ye bir yandan CHP'ye ve Kemalistlere bir yandan da DEM Partiye birbiriyle çelişen mesajlar veriyor. Hiçbir tarafla köprüleri atmadan her kesime alan açabileceğini de gösteren adımlar atıyor. Bu stratejisine yargıyı da alet ediyor.

Bulanık suda avlananlar

Önce Ayhan Bora Kaplan davasıyla başlayalım. Suç örgütü üyelerine yönelik yapılan operasyonlarda gözaltıları yapan iki polis müdürü ve bir komiser yapılan başka bir operasyonla tutuklandı. Polisin yasa dışı dinlemeler yaptığı iddiaları var. Ankara Emniyet Müdürünün de görevden alınması bekleniyor ama almadılar.

Soruşturmada, Soylu, Bozdağ ve başka bakanlar aleyhine suçlamalar yapan Ayhan Bora Kaplan Suç Örgütünün iki numarası olduğu söylenen gizli tanık Serkan Sertçelik yurt dışından yaptığı açıklamalarla verdiği ifadeleri reddetti. Tutuklanan polis müdürlerinin baskısı ile ifade vermek zorunda kaldığını söyledi. Gizli tanığın nasıl yurt dışına kaçabildiği de ayrı bir tartışma konusu. Bu arada davadaki ikinci gizli tanık olan avukat da ifadesini geri aldı ve aynı polis müdürlerini suçladı.

Bunlar ortaya çıkınca Bahçeli "Bu bir darbe girişimidir. FETÖ benzeri yapılanmalar iktidara ve Cumhur İttifakının birliğine karşı harekete geç-

ti" dedi. Hatta 21 Mayıs grup konuşmasında İran Cumhurbaşkanı Reisi'nin öldüğü helikopter kazasını değerlendirirken dedi ki "Allah etmesin aynısı Türkiye'de de yaşanabilir. Tedbirli olmak lazımdır."

Erdoğan olaylar ile ilgili olarak önce MİT Başkanı ve Adalet Bakanı Bekir Bozdağ ile bir toplantı yaptı. Görevden alınan polisler tutuklandı. Sonrasında İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya ile görüşme yaptı.

Şu an tutuklu bulunan polis müdürlerinden birisinin 300 bin dolarlık rüşvet aldığı iddia ediliyor. Polis müdürü ise ifadesinde, Menzilci olduğunu ve parayı Menzil Tarikatının hayır işlerinde kullanılmak üzere aldığını, aldığı paranın rüşvet olmadığını söylüyor. Polis müdürünün pişkinliğine, kuralsızlığın ve çürümenin boyutlarına bakın.

Süleyman Soylu da soruşturma ile ilgili Erdoğan ile görüştü. Bu arada Pelikancıların yayın organı gibi olan Sabah grubu Yerlikaya'nın da görevden alınması gerektiğini propaganda etmeye başladı. Ama birçok yorumcu Ali Yerlikaya'nın Erdoğan'ın bilgisi ve emri olmadan harekete geçmeyeceğini vurguluyor. Amacın Soylu'yu, dolaylı olarak da MHP'yi köşeye sıkıştırmak olduğu söyleniyor.

Erdoğan bu soruşturma ile ilgili başka bir adım atmadı. Yeni görevden almalar yapılmadı. Bakalım iktidar içi hesaplaşmalar hangi boyutlara kadar devam edecek.

Sinan Ateş davası

Sinan Ateş davası sürüyor. Eşi her yerde televizyonlara çıkıyor ve MHP'yi sıkıştırıyor. Cinayeti işleyenlerin Ayhan Bora Kaplan Suç Örgütü ile bağlantılı olduğu da konuşuluyor. Bahçeli ise MHP'ye yönelik bir tehdit olarak açılan davanın yarattığı tedirginliği görerek tabanına güven vermeye çalışıyor. Grup toplantısında "Bugünler de geçer, zor günlerden geçiyoruz ama biz mutlaka zafer kazanırız" diye konuşuyor.

Kavala davası

Kavala'nın avukatı yeniden yargılama talebinde bulundu. Mahkeme heyetinin iki üyesi değişmesine rağmen yeniden yargılama talebi oy birliği ile reddedildi. Bu dava şimdilik Bahçeli'nin 14 Mayıs grup toplantısında istediği şekilde sonuçlanmış oldu.

Kobane davası

Kobane olayları olarak bilinen sokak eylemlerinin, üzerinden 5 yıl geçtikten sonra, çözüm sürecinin bitmesiyle birlikte açılan Kobane davasında cezalar 16 Mayıs 2024 tarihinde açıklandı. Selahattin Demirtaş 42 yıl, Figen Yüksekdağ 30 yıl hapis cezası aldı. Bazı tutukluların aldıkları ceza yattıkları süreye denk olarak kabul edilip tahliye edildi. Tahliye edilenlerin arasında Gülten Kışanak ve Sebahat Tuncel de var. Beraat edenler ise Altan Tan, Ayhan Bilgen, Aysel Tuğluk, Bircan Yorulmaz, Gülser Yıldırım, İbrahim Binici, Sırrı Süreyya Önder, Can Memiş, Gülfer Akkaya,

Berfin Özgü Köse, Emine Beyza Üstün, Sibel Akdeniz.

Sanıkların hepsi olaylar sırasında öldürülenler ile ilgili cinayet davalarından beraat etti. Ama ana dava konusunda, devletin bütünlüğünü bozma, ayaklanma çağrısı yapma konusunda cezalar verildi.

Kobane davası iki yönlü bir sonuç yarattı. Cinayet davalarından beraat etmeleri, bazılarının tahliye edilmesi bazılarının ise doğrudan beraat etmesi DEM Parti tarafından kısmen olumlu görülüyor. Zaten DEM Parti buna uygun olarak "Anayasa tartışmaları kategorik olarak reddedilmemeli" diye açıklama yaptı. Davada isyana çağrı yapmak suçlamasından ceza verilmesi ise hem DEM Parti üzerindeki tehdidin sürmesi hem de MHP'nin gönlünün alınması anlamını taşıyor. Bahçeli de kendi yorumlarına dayanarak "HDP'nin terörle bağı resmen kurulmuştur, kapatılması için Anayasa Mahkemesi daha ne bekliyor" diye konuştu. "HDP'nin devamı olan DEM Parti de kapatılmalı" dedi.

28 Şubat Davası

Kobane davasıyla aynı günde, 16 Mayıs'ta 28 Şubat davasından hüküm giyen emekli general ve amiraller, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle "kocamışlık hâli ve sürekli hastalık" gerekçesiyle hapisten çıkarıldı. Bu davada ise Erdoğan CHP'ye ve Kemalistlere mavi boncuk vermeye çalışıyor.

YARGITAY SEÇİMLERİ

Uzun zamandır sürüncemede olan Yargıtay Başkanlığı seçimleri AKP-MHP uzlaşması ile sonuçlandı. Kazanan ise Menzil Tarikatı oldu.

Üç adayın yarıştığı ama tıkanan Yargıtay seçimlerini çözmek için Erdoğan, Bahçeli ile görüştü. Erdoğan'ın müdahalesiyle Menzilci ama MHP'ye yakın Muhsin Şentürk, yeniden aday olan eski başkan Mehmet Akarca lehine çekildi. Fakat oylar Ömer Kerkez'de toplandı. Yargıtay Başkanı olan Kerkez AKP'ye yakın Menzilci diye yorumlanıyor. Anayasa Mahkemesi kararını uygulamayan Yargıtay 3. Daire Başkanı da olan Muhsin Şentürk ise Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı oldu.

Tam bir kargaşa, tam bir anomi durumu. Çıkar gruplarının çekişmesiyle çöken devlet mekanizması.

SLOVAKYA BAŞBAKANINA SUİKAST

Avrupa Birliği'nin ve Amerika'nın savaş politikalarına karşı çıkan, Ukrayna'da faşistlerin iktidarda olduğunu, tek bir Slovak askerinin bile Ukrayna sınırını geçmeyeceğini vurgulayan, bağımsızlıkçı ve ilerici yönleri nedeniyle emperyalistlerin düşmanca söylemlerine hedef olan Slovakya Başbakanı Robert Fico (Fiso) 15 Mayıs'taki kabine toplantısı çıkışında bir suikastla ağır şekilde yaralandı. Hastaneye kaldırılan Fico'nun hayati tehlikeyi atlattığı açıklandı ama yine de durumu kritik görünüyor. Suikastı yapan kişi şair, şiddet ve savaş karşıtı aktivist olarak biliniyor. Başlarda yalnız kurt olarak kodlansa da soruşturmaya göre örgüt bağlantıları da ortaya çıkıyor.

REİSİ VE ABDULLAHİYAN ÖLDÜ

19 Mayıs Pazar günü İran Azerbaycan sınırında iki ülkenin ortak yapımı barajların açılış törenlerine katılan İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi, Dışişleri Bakanı Hüseyin Emir Abdullahiyan, Tebriz Cuma İmamı Muhammed Ali Al-i Haşim ve beraberlerindeki heyet, İran'a dönüş yolunda İran toprakları üzerinde yaşanan helikopter kazası ile öldü. Açılışa katılan İranlı heyeti taşıyan üç helikopterden yalnızca cumhurbaşkanı ve dışişleri bakanını taşıyan helikopter düştü.

Reisi, İran İsrail geriliminde İsrail'e misilleme yapan kişi olarak simgeleşmişti. Slovakya Başbakanına yönelik saldırının hemen ardından gelen kaza çeşitli spekülasyonlara neden oldu. Ama şu ana kadar açıklanan bilgilere göre füzeyle vurulduğuna ya da suikasta uğradığına yönelik bir bulgu yok. Rusya'dan da suikast olduğu yönünde haberler gelmiyor.

Bu arada Umman'da İran ile ABD arasında yakın zamanlarda diplomatik görüşmeler de yapılmıştı.

Reisi'nin İsrail'e saldıran lider olarak simgesel önemi nedeniyle suikasta uğramış olması da, kazanın ihmal sonucu gerçekleşmiş olması da olasıdır. Bugün için açık ve somut veriler üzerinden bu bilgilere ulaşamıyoruz.

RUSYA'DA PUTİN'İN YENİ DÖNEMİ

Putin seçildikten ve yeni dönem için yemin ettikten sonraki ilk dış ziyaretini Çin'e yaptı. Çin Devlet Başkanı Şi Cinping ile görüştü. Karşılıklı olarak övgüler ve anlaşmalarla geçen başarılı bir ziyaret oldu.

Putin yeni hükümeti sundu. Mişustin yine başbakan. Savunma Bakanı Şoygu'nun yerine Belousov sunuldu. Şoygu, Güvenlik Konseyi Sekreterliğine atandı. Başka görev değişiklikleri de var. Görevlendirmelere bakıldığında Putin'in genel olarak kapitalistler ve solcular arasındaki dengeyi koruduğu görülüyor. Savunma Bakanlığının daha şahin ve kamucu birine verilmesi askerî sanayi kompleksin daha iyi organize edileceğine yönelik bir beklenti oluşturuyor.

Rusya Federasyonu Komünist Partisi, Mişustin'in ve hükümet üyelerinin bir kısmının oylamasına katılmadı. RPKP, politikalarına karşı çıktığı kapitalist bakanları Mişustin'in ve Putin'in talimatlarını dinlememekle de suçluyor. Bu durum açıkça belli olduğu hâlde onları hâlâ kabinede tuttuğu için Mişustin'i de eleştiriyor. Komünistler Belousov dahil olmak üzere hükümet üyelerinin bazılarının oylamalarına katılarak olumlu oy verdiler.

UKRAYNA'DA KARMAŞA

Ukrayna Devlet Başkanı Zelenski'nin görev süresi 21 Mayıs 2024 itibarıyla doldu. Zelensky savaş nedeniyle seçimleri yaptırmadı. Zelenski anayasal bir gerekçe sağlanamadan sadece ben iktidarımı sürdürüyorum dediği için başta kalıyor.

Ukrayna'da faşist rejim ordusu cephe- de kötü durumda. Rusya Harkov cephe- sinde ilerliyor. Küçük kasaba ve köyler- den 14'ünü daha kurtardılar. Bunlardan bazıları askerî olarak stratejik noktalar.

Çin ziyareti sırasında Putin'e "Harkov'u alacak mısınız?" diye sordular. Putin, bugünlük böyle bir planımız yok, dedi. Medvedev ise saldırılara karşı tampon bölge oluşturmak zorunda olduklarını açıkladı. Ukrayna'ya verilen yeni füze- lerin menzili üzerinden yaptığı hesap- lamada Kiev'i almak zorunda kalacak- larını söylüyor. Tabii Rusya'da bu tip kararlar tek başına Medvedev'in yön- lendirmesiyle alınamayacak kararlar. Ama psikolojik savaş açısından etkili.

AMERİKAN SEÇİMLERİ

Amerikan seçimlerinde Trump'ın kazanma olasılığı belirince Biden yönetimi Ukrayna'ya yardım gönderen bütün devletleri ellerinden gelen her türlü yar- dımı yapmaları için özendiriyor. Seçimlerden sonra Amerikan yardımlarının arkası kesilebilir, diyorlarmış.

Amerika seçim kampanyalarında Haziran ayından itibaren iki kere adayla- rın katılacağı açık oturumlar yapılması planlanmış. Biden'e danışmanları seçimlerde geriye düştükleri için televizyona çıkmasını ve Trump'a dersini vermesini söylemişler. Trump da her ne şartta istiyorsan tamam, yeter ki çık, diye mesaj gönderiyor.

UCM TUTUKLAMA İSTEMİ

İsrail'in Gazze'deki soykırım suçlarını yargılamaya başlayan BM Uluslararası Adalet Divanının dışında Uluslararası Ceza Mahkemesi de İsrail konusunda soruşturma başlattı. Başsavcı Kerim Han, Hamas'tan İsmail Heniyye, Yahya Sinvar ve Muhammed Dayf olmak üzere üç liderin, İsrail'den Başbakan Netanyahu ve Savunma Bakanı Galant olmak üzere iki liderin tutuklanmasını istedi. Daha önce iki taraftan da eşit sayıda tutuklama isteneceği duyurulmuştu. Han, hem eşitliği bozdu hem de sivil siyasetçi olan Heniyye hakkında da tutuklama talebinde bulundu. İsrail Genelkurmay Başkanı Halevi hakkında ise tutuklama talep etmedi. Başsavcının talebi henüz mahkeme tarafından kabul edilmedi.

Kerim Han, Amerikancı İngiliz yanlısı casus olarak biliniyor. Daha önce Putin hakkında tutuklama kararı çıkarılmasını sağlamıştı. İsrail Genelkurmay Başkanı Halevi'nin tutuklanma talebinin dışında tutulması, İsrail iç bölünmelerine Amerika'nın dolaylı müdahalesi olarak görülebilir.

Hamas, UCM kararını şiddetli bir bildiri ile protesto etti. "Katillerle kurbanları aynı kefeye koyuyorsunuz" dedi.

Netanyahu, Biden, Almanya art arda yaptıkları açıklamalarla Gazze'de soykırım olmadığını, Hamas gibi bir örgütün liderleriyle İsrail hükümet üyelerinin eşitlenmesinin kabul edilemeyeceğini söyledi.

UCM'nin kararı her ne kadar kurbanlarla katilleri bir tutsa da, yine de İsrail Başbakanı hakkında tutuklama kararının çıkması olumlu olarak değerlendirilebilir. Amerika ve İsrail kararın çıkmaması için çok baskı yapmıştı.

GÜRCİSTAN

Gürcistan'da yabancı etki yasası çıktı. Gürcistan kanunlarına göre yasa üç kez mecliste oylanarak kabul edildi. Üçüncü oylamadan sonra cumhurbaşkanının onayına gönderildi. AB ve Amerikan yanlısı cumhurbaşkanı yasa'yı otomatik olarak veto etti. Gürcistan başbakanı "Yasa için bir uzlaşma bulmalıyız" diye açıkladı. Yasayı savunan bağımsızlıkçı hükümet karnadının nasıl bir adım atacağı henüz belli değil. Yasayı olduğu gibi yeniden geçirip cumhurbaşkanının onayına sunabilirler.

NİJER

Ülkesindeki Fransız sömürgecileri kovan Nijer, bir adım sonra Amerika'nın askerlerinin de hemen çekilmesini istemişti. Amerikan Ordusunun çekilmesini istediği askerî üsse Rusya askerlerinin yerleşeceğini duyurmuş, hatta Amerikan askerleri çıkmadan Rusya askerleri yerleşmeye başlamıştı. Çekilmeye ilişkin olarak Amerika tarafı yaptığı açıklamayla hazırlıklarının tamamlandığını, Eylül ayında ülkeden çekileceklerini söyledi. Niye bu kadar geç çıkacaklarına dair bir açıklama yok. Nijer tarafı da bir açıklama yapmadı. Sessizlik iki tarafın da çekilme takvimi konusunda uzlaştığının bir işareti olarak yorumlanabilir.

AFRİKA'DA DARBE GİRİŞİMİ

Demokratik Kongo Cumhuriyeti ordu yetkilileri 19 Mayıs Pazar günü bir darbe girişiminin bastırıldığını, aralarında 3 Amerikan vatandaşının olduğu 50 kişinin gözaltına alındığını duyurdu. Ordu sözcüsü Ekenge, darbenin sürgüne gönderilen muhalefet lideri Malanga tarafından düzenlendiğini, darbe için başkent Kinşasa'ya dönen Malanga'nın başkanlık sarayında öldürüldüğünü açıkladı. Ekenge, darbeye karışan Amerikan vatandaşlarından birinin Malanga'nın oğlu olduğunu ve yakalandığını belirtti.

ERMENİSTAN

Ermenistan'da Paşinyan'ın da taraf olduğu Ermenistan'ın ulusal sınırları neresidir, tartışması sürüyor. Paşinyan "Ermenistan'ın sınırları bugünkü sınırlarımızdır. Dışarıda bir tek köy bile bu sınırlara girmiyor. Bu gerçeği kabullenmemiz lazım. Yoksa biz kendi ayağımıza kurşun sıkıyoruz" dedi. Muhalefet temsilcileri ise bu açıklamalara tepki gösteriyor, Paşinyan'ı ihanet ile suçluyor. Bu önemli bir tartışma, çünkü Ermenistan anayasasında Türkiye'nin önemli bir bölümü Batı Ermenistan olarak geçiyor. Ağrı Dağı da onların simgesi olarak kabul ediliyor.

Diğer yandan Azerbaycan ile de pazarlıklar sürüyor. Azerbaycan'a ait olan dört köyün geri verilmesi konusunda anlaşmışlar. Referans olarak Sovyetler Birliği zamandaki sınırlar kabul edildiği için Ermenistan tarafı anlaşmaya olur demiş.

Paşinyan'ın, "Soykırım falan da uydurmadır. Türkler bize soykırım yapmadı" dediği de rivayet ediliyor. Birden fazla kaynak bu açıklamayı reddetti. Paşinyan'ın kapalı toplantıda bu lafları ettiği ama açık toplantıda etmediği yönünde haberler de var.

Paşinyan, Rusya'nın Karabağ Savaşında Azerbaycan'ı desteklemesi üzerine Rusya'dan uzaklaşma, Batı'ya yakınlaşma stratejisi izlemeye çalışıyor. Ama burada karışık bir durum var. Batı ile ilişkileri toparlama, Batı'ya açılma için Türkiye'nin desteği gerekli. Dolayısıyla Türkiye ve zorunlu olarak Azerbaycan ile ilişkilerin düzelmesi önemli.

Tüm bu tartışmalar içinde Ermenistan, anayasasındaki toprak talebinden vazgeçerse bu bütün bölge halkları için olumlu bir adım olacaktır.

YENİ KALEDONYA'DA AYAKLANMA

Fransız emperyalizmi güç kaybetmeye devam ediyor. Pasifikteki Fransız sömürgesi Yeni Kaledonya'da bağımsızlık yanlıları ayaklandı. Ayaklanma silahlı çatışmaya döndü. Havaalanı ile şehrin bağlantısını sağlayan yol isyancıların kontrolüne geçti. Fransa sıkıyönetim ilan ederek askerî operasyon başlattı. İsyan bastırıldıktan sonra Macron'un ilk fırsatta ada ülkesine gidip halkla temaslar kuracağı açıklandı.

Kanak Halkının yaşadığı Kanaky ülkesi, 1853'te Fransızlar tarafından sömürgeleştirilmiş ve Yeni Kaledonya adı verilmiş. Büyük Okyanus'ta, Avustralya'nın kuzeydoğusunda Yeni Zelanda'nın kuzeyinde yer alan yaklaşık 275 bin nüfuslu ülke, Fransız sisteminde özel statüsü olan sömürgelerden. Adada zengin nikel madenleri bulunuyor. Yerel meclisi var. Ama ülkeyi denetleyen Fransız komiser meclisin kararlarını veto edebiliyor.

Kanaklar, ülkeleri sömürgeleştirildikten bu yana sık aralıklarla isyanlar çıkardılar ve bağımsızlık için mücadele ettiler. 1984 yılından itibaren ise aynı yıl kurulan Kanak Sosyalist Ulusal Kurtuluş Cephesi öncülüğünde birleşerek bağımsızlık mücadelesine hız verdiler. Bu mücadele 5 Mayıs 1998 yılında Fransa ile Nouméa Antlaşması imzalanmasına yol açmıştı.

Bu anlaşmaya göre özel statüsü korunan Kanaky, bağımsızlık kararı verilmediği takdirde üç kez referanduma gitme hakkı kazanmıştı. 4 Kasım 2018'de yapılan ilk referandumda bağımsızlık yanlıları yüzde 43.6 oranında oy aldılar. 6 Eylül 2020'de gerçekleştirilen ikinci referandumda ise bağımsızlık yanlıları oylarını yüzde 46.6'ya çıkardılar. Üçüncü referandum ise pandemi zamanına denk geldiği için bağımsızlık yanlısı partiler referandumun ertelenmesini istemiş, fakat Fransa ertelemeyi reddetmişti. Bunun üzerine Kanakların çoğunun boykot ettiği referandumda katılım yüzde

43 düzeyinde kaldı. Çoğunlukla adadaki Fransızların katıldığı referandumda bağımsızlık karşıtlarının oy oranı yüzde 96 oldu. Bu oy genele yansıtıldığında yüzde 30'lar düzeyinde kalıyor. Kanak partileri bu sonucu tanımadıklarını ilan ederek referandumun tekrarlanmasını istediler, bunun için Uluslararası Adalet Divanına başvurdular.

Fransa Meclisi, bu arada Nouméa Antlaşmasına aykırı olarak adada 10 yıldan fazla yaşayan Fransızların da oy kullanabilmesini sağlayan bir yasa kabul etti. Buna karşı harekete geçen bağımsızlık yanlılarının gösterileri 4 Mayıs 2024'te başladı ve hareket silahlı ayaklanmaya dönüştü.

Adada yaşayanların yüzde 40'ı Kanak, yüzde 30'u çok eskiden yerleşmiş Fransız, bunların dışında modern dönemde gelen, metropoliten denilen Fransızlar ve son zamanlarda gelen Fransızlar var. Macron yönetimi bu Fransızlara da oy hakkı verince dengeler bozuluyor diye bağımsızlık yanlıları harekete geçti.

Fransa olaylarla ilgili olarak Azerbaycan ve Türkiye'yi suçluyor. Azerbaycan, Fransa'nın Karabağ Savaşında Ermenistan'ı desteklemesi ve Karabağ'ın Azerbaycan'da kalmasına karşı çıkması nedeniyle Fransa'yı uyarılmış, bu tutumlarını değiştirmezlerse Azerbaycan'ın Fransız çıkarlarına karşı harekete geçeceğini ilan etmişti. Azerbaycan sözünde durarak bütün Fransız sömürgelerindeki halkların durumunu değerlendiren konferans yapmış, hepsini Bakü'de toplamış, sömürgeciliğe karşı mücadele sekreteryası kurmuş. Fransa'da başbakan ve içişleri bakanı "Ayaklanmayı Azerbaycan kışkırtıyor" diye suçladılar. Halk isyan sırasında haberleşmek için Tiktok kullandığı için Çin'i de suçluyorlar. Tabii Çin suçlanınca otomatik olarak Rusya da suçlanıyor. Azerbaycan suçlanınca "kesin MİT parmağı da vardır" diyerek Türkiye de suçlanıyor.